

والدن بيو

باهمکاري شيا کانينگهام و بيل رائو

- پيروزي سيا -

ايلات متحد و فقرجهاني

ترجمه احمد سيف - کاظم فرهادی

سرشناسه	بیو، والدن اف.، ۱۹۴۵ - م. ۱۹۴۵، Bello, Walden F., 1945
عنوان و نام پدیدآور	پیروزی سیاه: ایالات متحد و فقر جهانی / والدن بیو، با همکاری شیا کانینگهام و بیل راثو؛ ترجمه احمد سیف، کاظم فرهادی.
مشخصات نشر	تهران: اندیشه احسان، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۲۳۶ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۷۱۹-۸۳-۴
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	Dark Victory: the United States, structural adjustment and global poverty
عنوان دیگر	ایالات متحده، تعدیل ساختاری و فقر جهانی.
موضوع	صندوق بین‌المللی پول -- کشورهای در حال رشد
موضوع	International Monetary Fund -- Developing countries
موضوع	تعدیل اقتصادی -- کشورهای در حال رشد
موضوع	Structural adjustment (Economic policy) -- Developing countries
موضوع	فقر -- کشورهای در حال رشد
موضوع	Poverty -- Developing countries
موضوع	تاریخ اقتصادی -- ۱۹۷۱ - ۱۹۹۰ م. ۱۹۷۱ - ۱۹۹۰ م. Economic history -- 1971 - 1990
موضوع	ایالات متحده -- روابط اقتصادی -- کشورهای در حال رشد
موضوع	United States -- Foreign economic relations -- Developing countries
موضوع	شوروی در حال رشد -- روابط اقتصادی -- ایالات متحد
موضوع	United States -- Foreign economic relations -- Developing countries
شناسه افزوده	کانینگهام، سی.، ۱۹۷۱ - م. Cunningham, Shea
شناسه افزوده	راو، بیل.، ۱۹۴۲ - م. Rau, Bill
شناسه افزوده	سیف، احمد، مترجم
شناسه افزوده	فرهادی، کاظم، مترجم
رده‌بندی کنگره	HC۵۹/۷
رده‌بندی دیوپی	۳۳۷/۷۳
شماره کتابشناسی ملی	۵۹۸۳۴۷۵

پیروزی سیاه: ایالات متحد و فقر جهانی

مؤلف: والدن بیو، با همکاری شیا کانینگهام و بیل راثو	ترجمه احمد سیف، کاظم فرهادی
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹ شمارگان: ۵۰۰	تومان: ۴۷۰۰
طراح و گرافیک: پرویز بیانی	چاپ: هوران
آماده‌سازی و تولید: انتشارات اندیشه احسان	صفحه‌آرایی: سودابه بیات

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکریر یا تولید مجدد آن کلاً و جزاً (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

دفتر نشر: تهران، خیابان انقلاب، روبه‌روی درب اصلی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، طبقه ۲، واحد ۵۰۷
تلفن: ۰۶۶۴۶۶۰۰۲ - تلگرام: ۰۹۱۹۱۵۵۱۸۰۲ - سایت: www.andishehehsan.com

فروشگاه: تهران، خیابان انقلاب، روبه‌روی درب اصلی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، طبقه همکف، واحد ۳۱۷

تلفن: ۰۶۶۴۶۶۰۰۱ - sociologybookstore andishe_ehsan

فهرست

۹.....	یادداشت مترجمان.....
۱۳.....	درباره نویسنده.....
۱۷.....	درباره «غده مقدسه است».....
۱۹.....	پیش گفتار.....
۲۳.....	فهرست سرواژه‌ها.....
۲۵.....	فصل اول - مقدمه: واگشت بزرگ.....
۲۵.....	چهار آزادی.....
۲۶.....	... یا زمان بدبختی.....
۲۷.....	ویس زانی جهانی.....
۲۸.....	توطئه یا ایدئولوژی.....
۳۰.....	از میان برداشتن دولت فعال.....
۳۲.....	بربرها در پشت دروازه‌ها.....
۳۵.....	فصل دوم - چالش جنوب.....
۳۵.....	طلوع جنوب.....
۳۷.....	دولت و بازار در جهان سوم.....
۳۷.....	براکندگی و وحدت.....
۳۹.....	فصل سوم - لیبرالیسم و سیاست تحدید نفوذ.....
۳۹.....	لیبرالیسم و ضدکمونیسم: ترکیبی خاصی.....
۴۶.....	سقوط لیبرالیسم تحدیدگر.....

فصل چهارم - ریگانسم و استراتژی واپس‌رانی..... ۴۹

نظرگاه جهانی ریگانسم..... ۵۰

نظرگاه ریگانی درباره جنوب..... ۵۱

جنوب آسیب‌پذیر..... ۵۴

مهار بانک جهانی..... ۵۸

به‌کارگیری وام‌های مشروط به تعدیل ساختاری..... ۶۰

بحران بدهی و جهانی شدن تعدیل..... ۶۲

فصل پنجم - تعدیل: شواهد..... ۶۷

شواهد در پیرامون حاکم ناامیدکننده است..... ۶۸

تشریح کود: «تورک‌های کلان» یا کزی‌های ساختاری..... ۶۹

مورد کشورمای آسیا، جیب شرقی..... ۷۰

رهنمود برای رکود..... ۷۲

مکزیک: اصلاح طلب نه..... ۷۴

شیلی به مثابه یک آزمایشگاه اقتصاد..... ۸۱

غنا: فانوس افریقا؟..... ۸۶

فصل ششم - تعدیل: هزینه‌ها..... ۹۳

فلاکت: یک بررسی جهانی..... ۹۴

شواهد سؤال‌انگیز..... ۱۰۰

تعدیل محیط زیست..... ۱۰۱

تشدید استخراج منابع در شیلی..... ۱۰۳

تعدیل و جنگل‌زدایی در کستاریکا..... ۱۰۵

برنامه‌های تعدیل ساختاری و محیط زیست در غنا..... ۱۰۷

تشدید بحران محیط زیست در فیلیپین..... ۱۱۰

فصل هفتم - تعدیل: پی‌آمدها..... ۱۱۵

پایان بخشیدن به بحران طلبکاران..... ۱۱۶

جنوب جدید..... ۱۱۹

۱۲۳	فصل هشتم - سلطه دوباره بر کشورهای تازه صنعتی شده.....
۱۲۴	از متحد تا هدف.....
۱۲۶	مجازات به دلیل موفقیت: نمونه کره جنوبی.....
۱۳۶	یک سوبه‌نگری کلیت یافته.....
۱۳۸	گات به مثابه یک سلاح.....
۱۴۳	«یک راه و تنها راه».....
۱۴۵	فصل نهم - تعدیل امریکا.....
۱۴۶	تعداد سیاه دولت نیودیل (تدیس نو).....
۱۴۸	سقوط ارز دلار.....
۱۵۰	ریگانسم: یادآوری سیاست.....
۱۵۴	مربور آزدن «اصلاح مالی».....
۱۵۶	نقشه تضمین منبع در ایران.....
۱۵۸	«جهان سومی کردن» امریکا.....
۱۶۲	نزول شتابنده.....
۱۶۳	مسئله «سرمایه انسانی».....
۱۶۹	سرمایه ایالات متحد و تعدیل جهانی.....
۱۷۱	فصل دهم - پیروزی سیاه.....
۱۷۳	کنار گذاشتن جنوب.....
۱۷۶	جنگ فرسایشی.....
۱۷۶	«خطر اسلام».....
۱۷۸	رویارویی با فاجعه.....
۱۸۱	فصل یازدهم - نبرد برای قرن بیست و یکم.....
۱۸۱	چهره‌های بربریت.....
۱۸۲	جایی برای غم غربت نیست.....
۱۸۳	واریسی منطق سرمایه‌داری.....
۱۸۴	همکاری و رقابت.....

- ۱۸۵ بین‌المللی کردن سازمان تعاون
- ۱۸۵ نقش همبستگی طبقه کارگر
- ۱۸۶ مبارزه برای آینده
- ۱۸۷ پایان سخن - از هم پاشی اقتصادهای آسیایی
- ۱۸۸ فروپاشی
- ۱۹۳ ناکامی رهبران
- ۱۹۵ صنایع بین‌المللی پول بحران را تشدید کرد
- ۱۹۷ هزینه‌های اجتماعی
- ۱۹۸ بحران و رصت
- ۲۰۵ یادداشت‌ها و ملی
- ۲۲۳ پیوست‌ها
- پیوست شماره ۱: وام‌های تنگدستی، تعدیل ساختاری صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی، ۹۱-۱۹۸۰
- ۲۲۳ ۱۹۸۰-۹۱
- ۲۲۷ پیوست شماره ۲: میزان فقر و تنگدستی در برخی از کشورهای آمریکای لاتین
- پیوست شماره ۳: حساب‌های خارجی برخی از کشورهای جهان سوم، ۱۹۸۲ و ۱۹۹۱
- ۲۲۹ ۱۹۹۱ و ۱۹۸۲
- پیوست شماره ۴: محدودسازی داوطلبانه صادرات و اقدامات راسته به آن، اتخاذ شده از جانب ایالات متحد آمریکا، ۱۹۸۰-۱۹۹۱
- ۲۳۰ ۱۹۸۰-۱۹۹۱
- ۲۳۳ پیوست شماره ۵: سهم خانوارهای ایالات متحد آمریکا از درآمد، ۱۹۷۳-۱۹۹۱
- ۲۳۴ پیوست شماره ۶: تغییرات در توزیع ارزش خالص ایالات متحد آمریکا، ۱۹۶۲-۱۹۹۱

یادداشت مترجمان

استدلالی تعدیل در عرصه نظری هر قدر جذاب باشد و با مبانی اقتصاد نئوکلاسیک هم جور در بیاید، در واقعیت زندگی، داستان به گونه‌ی دیگری است. اگرچه از «تغایر» در دیدان اندیشه، به‌ویژه اندیشه اقتصادی، سخن می‌گویند و اگرچه مدعی اند که به سرانجام، در سال‌های پایانی قرن بیستم، راه برون‌رفت از بحران اقتصادی - اجتماعی حاکم بر کشورهای اکثریت* جهان را یافته‌اند، اما این استراتژی تازه به واقع نشانه بازگشتی است به سال‌های پایانی قرن گذشته؛ یعنی همان سال‌های انباشت توانان فزاینده و ثروت، همان دوره ناپایداری که با بحران ادواری ویژگی یافته است. این استراتژی جدید، با همه خصلت‌های تهاجمی، نشانه پذیرش رهیافتی منفعارنه است مبنی بر بازاری که به معنای سرمایه‌سالارانه در این جوامع وجود ندارد، قرار است بحال مشکلات اقتصادی باشد؛ هم تخصیص بهینه منابع محدود را سامان دهد هم رفاه را به بهره‌وری بیشتر را امکان‌پذیر سازد و، در نهایت، همه را به بهره‌مند شدن از سطح بالاتری از رفاه رهنمون شود. اما، در عمل، نتیجه این شده است که فشار اندکی از کشورهای بار خود را بسته‌اند و اکثریت قریب به اتفاق این جمعیت چشم‌گیر سرخورده از اکنون و ناامید از آینده، با تحریف گذشته خویش، غبطه گذشته‌ی را می‌خورند که اتفاقاً آش دهن‌سوزی هم نبوده است. گویا قرار بر این بوده که

* همان‌گونه که در ادامه این بحث خواهد آمد، ترجیح می‌دهیم به جای «جهان سوم» از «کشورهای اکثریت» سخن بگوییم؛ اگرچه اصطلاح «کشورهای پیرامونی» هم ترکیبی است که کمابیش رواج یافته است.

ساختار اقتصاد برخی کشورها سرمایه‌سالاری شود، اما به جای آن نظام «اقتصاد مافیایی» سربرآورده است. به روسیه بنگرید. پاکستان هم نمونه مناسبی است... کتابی که ترجمه‌اش را در دست دارید، می‌کوشد از این تحولات، تحلیلی مختصر اما واقع‌بینانه به خواننده عرضه کند. آن‌گونه که نویسندگان عنوان کرده‌اند، تألیف این کتاب در آغاز به‌منظور بررسی روند فقر در جهان آغاز شد اما بررسی برنامه تعدیل ساختاری در جهان سوم، بحران بدهی، درگیری‌های جهانی با کشورهای به اصطلاح تازه صنعتی شده، بازسازی اقتصاد امریکا، تدوین و اصلاح سیاست دفاعی در عصر بعد از جنگ سرد گسترش یافت. اما باید بگویم که با کاربرد اصطلاح «جهان سوم» در خصوص بخشی از جهان سوم که به طور رسمی تیرترند، موافق نیستیم. اما چون نویسندگان در سراسر کتاب از "The 4th World" استفاده کرده‌اند، برای رعایت امانت‌داری، آن را به‌صورتی که معمول است به فارسی برگردانیده‌ایم. به اعتقاد ما، گذشته از اینکه اصطلاح «جهان سوم» بارنشان‌پرسته و برتری‌طلبانه دارد، حامل این پیام نادرست هم هست که انگار در آغاز جهان اول بوده، سپس «جهان دوم» و سرانجام در سی‌چهل سال اخیر هم بخش سومی به این مجموعه اضافه شده است. تنها به این نکته اشاره کنیم که، حتی در نظر گرفتن تئوری چینی «سه جهان»، دیگر «جهان دومی» وجود ندارد. گذشت از سائو «سوسیالیسم روسی» و اقتصادهای دستوری در اروپای شرقی، کمتر کشوری در جهان وجود دارد که با سرعتی هم‌تراز «چین کمونیست» برای سرمایه‌سالاری شدن چهار نعل بتازد. همین معنی درباره ویتنام هم صادق است. حتی اگر از این دگرسانی‌ها چشم‌پوشی کنیم، در دوره اقتدار «سوسیالیسم روسی» هم بهره‌گیری از عبارت «جهان سوم» به گمان ما نادرست بوده و توجیه منطقی نداشته است. کشورهای به اصطلاح «جهان سوم» سرمایه‌سالاری‌اند یا در حال سرمایه‌سالاری شدن‌اند، یا ساختار اقتصادی - اجتماعی دیگری دارند که فقط با بررسی دقیق مختصات جامعه‌شان می‌توان آن را مشخص کرد.

به علاوه. کاربرد اصطلاحی چون «جهان سوم» نیز خطای یک کاسه کردن مجموعه‌یی گسترده از ملل با تاریخ متفاوت را که در کنار بعضی شباهت‌ها با هم هزار و یک اختلاف دارند، به دنبال دارد. زیان این تسامح، به عقیده ما، میدان دادن به ساده اندیشی‌های دیگر در رویارویی با مسائل و مشکلات بسیار است. همچنین. بی آن‌که خود بخوایم، مشوق ناسیونالیسم عقب‌مانده‌یی می‌شویم که شماری از ما با آن دست به گریبانیم.

کفتار روشن است که مخالفت ما با یکی گرفتن ملل گونه‌گون در پوشش «جهان سوم» به همان میزان با یک کاسه کردن کشورها در پوشش «تعدیل ساختاری» نیز صحت است. اگر «جهان سوم» بیان نادرستی از یک واقعیت است. به باور ما، تعدیل ساختاری» مجموعه‌یی متناقض و مخاطره‌آمیز در پیوند با همان واقعیت، فقط در حال که در آینده است.

اگر ناسیونالیسم عقب‌مانده کسی از پایه‌هایی باشد که بنای عظیم مصائب و مشکلات کشورهای توسعه نیافته را بر آن ایستاده است، بی‌گمان پایه دیگر و به همان اندازه مخاطره‌آمیز، «بی‌خویشتنی» در پیوند با آن نبود رشادت تاریخی این کشورها در پذیرش ضعف‌ها و کمبودهایشان است. پذیرش سریع و ساده‌اندیشانه «تعدیل ساختاری» در کشورهای توسعه نیافته استعاره‌یی ناهنجار از نبود رشادت تاریخی است. پرسش این است که برای شناخت همه جانبه و عمیق از یک «ساختار» چگونه می‌توان آن را «تعدیل» کرد؟ در کدام جهت و برای دستیابی به کدام اهداف و برای حفظ منافع کدام بخش از شهروندان یک کشور باید به آن دست یازید؟ برای ما انتخاب بین «ناسیونالیسم عقب‌مانده» و «بی‌خویشتنی» جذابیتی ندارد و کارساز نیست.

به هر حال، بی آن‌که خود را مقید یا موظف به دفاع از هر آنچه در این کتاب آمده است بدانیم، برگردان و چاپ آن را برای اقتصاددانان، پژوهندگان و خوانندگان علاقه‌مند مفید دیده‌ایم. امید است که ترجمه این اثر مورد توجه علاقه‌مندان به بحث‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی قرار گیرد.